

ZIENSWIJZE HOP2040 op het Ontwerp Omgevingsvisie 2040 van Hilversum

Geachte raad, geacht college,

Deze brief is de zienswijze van HOP2040, het collectief van 39 bewonersorganisaties, verspreid over heel Hilversum.

Sinds 28 oktober 2020 berichten we via onze website www.hop2040.nl

Inleiding

U als raad zelf heeft met amendement A20-55 het participatietraject voor de Omgevingsvisie 2040 mogelijk gemaakt. U beide en HOP2040 hebben vanaf de start van het participatietraject met elkaar opgetrokken. Op vele momenten hebben we samen hard gewerkt om participatie een volwaardige plek in de ontwikkeling van de Omgevingsvisie 2040 te laten zijn. Wij hebben soms ook laten weten ontevreden te zijn over de gang van zaken. Op enkele momenten hebben we daar zelfs consequenties aan moeten verbinden. Wel zijn we altijd met u blijven doorwerken. In de hoop dat de gemeente een stap zou zetten om participatie daadwerkelijk onderdeel te laten zijn van gemeentelijke planvorming. Met dit Ontwerp blijkt dat dit niet is gelukt en daar balen we stevig van als HOP2040. De gemeente zelf zou er ook van moeten balen. En als u volhardt met het negeren van participatie(opbrengsten) dan blijft u iedere keer het wantrouwen in de (lokale) overheid verder voeden. Uw planvorming zal niet gedragen worden door de samenleving met alle consequenties van dien.

Gemeentelijke sturing

HOP2040 heeft zich gedurende het participatietraject altijd kritisch constructief opgesteld. Dat deden we door scherp te zijn, actieve inbreng te leveren, door fysieke deelname aan bijeenkomsten maar bovenal door voortdurend het belang van de inwoners te benadrukken. Die betrokkenheid kreeg noodgedwongen vaak vorm in een bezwaar. We kunnen ons voorstellen dat dat voor de gemeente niet altijd gemakkelijk was. Het viel ons in de samenwerking met u op dat er weliswaar bereidheid was om samen te werken, maar dat het doorvertalen ervan in praktisch handelen en besluitvorming vaak niet goed ging. HOP2040 kreeg het gevoel dat participatie wordt gezien als 'een blok aan het been'. Wij hebben de

indruk gekregen dat sturing door de gemeente op de uitkomst van belang is om ervoor te zorgen dat gemeentelijke plannen niet in gevaar komen.

Bezwaren

Uit de participatie met de inwoners komt nadrukkelijk een aantal punten naar voren die naar de mening van HOP2040 onvoldoende tot uitdrukking komen in het Ontwerp. Wij hebben onze achterban opgeroepen op die punten input te leveren in de vorm van zienswijzen. De uitkomst van de participatie voor de gewenste identiteit van Hilversum in 2040 is op hoofdpunten samengevat:

- behoud van het dorps karakter;
- meer openbaar groen;
- geringe groei;
- geen hoogbouw;
- behoud van illusielandschap;
- meer ruimte voor de fiets.

Op 15 juni 2022 spraken wij in tijdens uw raadscommissiebehandeling. We zeiden daar het volgende:

De participatieopbrengst geeft een eensluidend signaal. Dorps karakter, groen en geen ruimte voor hoogbouw. Het lijkt ons niet zo ingewikkeld om nu de Omgevingsvisie met kwaliteit te gaan vaststellen. De nieuwe raad moet daarvoor keuzes maken, dat is haar taak. Wij zien de keuzes in lijn met de participatieopbrengst graag helder in de Omgevingsvisie terug.

Bij het verschijnen van de eerste versie van het Ontwerp reageerden wij op 5 januari 2023 onder andere als volgt:

... dat is karakteristiek voor deze "visie": het is géén visie voor de toekomst, het is vooral een kader waarmee de huidige plannen geen strobreed in de weg wordt gelegd. Het huidige groenbeleid is goed genoeg, de huidige ruime kaders van de Structuurvisie 2030 houden we aan. Daarmee hoeven de huidige plannen niet te worden aangepast aan een nieuwe visie met nieuwe kaders die de Hilversumse samenleving graag ziet.

Niet helder

We weten nu dat de participatieopbrengst niet helder in het Ontwerp terug te vinden is. Op diverse plekken verwijst u ernaar, maar zo algemeen dat het geen enkel houvast biedt. Niet voor de inwoner en zeker ook niet voor u als bestuur van deze gemeente. Wij missen in het stuk een heldere terugkoppeling op de (enkele) keuzes die u maakt en op welke wijze de participatieopbrengst daarvoor de basis is.

Ingrijpen

HOP2040 vindt dat de raad haar verantwoordelijkheid om de stip op de horizon te zetten (nog) niet neemt. Het Ontwerp geeft slechts legitimatie aan de lopende plannen. En het lijkt erop dat ieder nieuw college tot aan 2040 haar eigen korte termijnplannen kan neerzetten zonder kaders voor de richting naar 2040. Teleurstellend dat de wethouder in de

commissievergadering van 11 januari 2023 aangaf dat elk nieuw college/raad de Omgevingsvisie kan aanpassen aan haar eigen visie. Maar: de Hilversumse samenleving heeft toch duidelijk gesproken waar ze naar toe wil richting 2040? Een plan zonder stip op de horizon dat altijd kan worden aangepast... dat is toch geen Omgevingsvisie 2040? En daar is toch niet voor geparticipeerd door de samenleving? Anderzijds is dit Ontwerp een carte blanche omdat eigenlijk alle keuzes er wel inpassen, ongeacht de richting waarop die keuzes gaan. Aanpassen zal niet snel nodig zijn bij koerswijziging. Onderbouwing en verantwoording is niet nodig; de raad en inwoners staan buiten spel.

Kortom: het is geen visie met houvast voor een richtinggevende koers.

Wij adviseren de raad om het Ontwerp in lijn met de opbrengst van de samenleving brede participatie en de zienswijzen van onze achterban (de 39 bewonersorganisaties) te laten herschrijven door het college. Amenderen van het Ontwerp om te komen tot een deugdelijke Omgevingsvisie 2040 lijkt niet voor de hand te liggen. Door afzonderlijke deelkeuzes zal het Ontwerp nog altijd geen integrale en samenhangende visie worden. Om de participatieopbrengst te borgen zal het hele Ontwerp in samenhang, integraal en in lijn met de participatieopbrengst en PlanMER herschreven moeten worden. Dan pas zal kan er ook getoetst kunnen worden of de deelvisies zoals de Woonvisie en Mobiliteitsvisie binnen de kaders van de Omgevingsvisie passen dan wel bijgesteld moeten worden. Bovendien kunnen Omgevingsplannen en Gebiedsagenda's pas worden opgesteld als de overkoepelende kaders helder vastgelegd zijn.

PlanMER

PlanMER geeft eveneens met de volgende passage een duidelijke boodschap: "Wil de gemeente al haar doelen voor alle beleidsvelden realiseren, dan zou de Omgevingsvisie veel ambitieuzer moeten zijn, met veel meer en verdergaande maatregelen dan die zijn geformuleerd." Dit vereist meer dan amenderen op onderdelen; integraal herschrijven van het Ontwerp is noodzaak.

Inhoudelijk

1. Geen visie

In het Ontwerp wordt veel te weinig rekening gehouden met de wensen van de inwoners zoals deze uit de participatieopbrengst blijken en de impact van groei en hoogbouw op (het behoud van) de stad als tuinstad met dorps karakter / tuinstad en op het (behoud van) illusielandschap.

Concrete en toetsbare richtinggevende normen ontbreken in het Ontwerp. En dat is nodig om de door iedereen geaccepteerde en gerespecteerde participatieopbrengst te borgen in de Omgevingsvisie 2040. Dan wordt de Omgevingsvisie een echte visie!

2. Participatie

Het Ontwerp verzuimt om direct in het begin de eigen basis te vermelden: de participatieopbrengst. Na een lang en intensief participatietraject, en de opdracht van de raad om de participatieopbrengst te betrekken bij de op te stellen Omgevingsvisie 2040, zou het recht doen om te starten met het alom bekende samenvattende kader uit het rapport Inwoners aan het woord, pagina 10:

“Hilversum in de toekomst

In grote lijnen doemt een vrij eensgezind beeld op van de toekomst van Hilversum. Duidelijk is dat iedereen een groen(er) Hilversum wil, met het dorpse karakter en toch stadse voorzieningen. Een goed evenwicht tussen rustig wonen en reuring. Met een ziekenhuis, sport, winkels, uitgaan en cultuur naar ieders smaak. Een gezellige stad waar mensen bij elkaar betrokken zijn en kunnen meedoen. Een stad met een diverse bevolking en een diverse, maar toch samenhangende bebouwing. Afgestemd op de verschillende (woon)behoeften en met respect voor Dudok. Met een ruimtelijke opzet en met ruimte voor spelen, ontmoeten en groen. Een stad die goed bereikbaar is. Waar veel aandacht is voor gezondheid en duurzaamheid, en ingericht op het veranderende klimaat. Een stad (of dorp) die het beste biedt van twee werelden, en met het liefst meer eigen identiteit.”

De Omgevingsvisie 2040 kan niet zonder deze basis.

Derhalve verzoeken wij dit kader vooraan onder Samenvatting en voorwoord in de Omgevingsvisie 2040 op te nemen.

3. Behoud dorps karakter/tuinstad

Het behoud van het dorpse karakter / tuinstad is de essentie van de participatieopbrengst. Daarom pleit de samenleving voor geringe groei van de stad. Niet het accent op groei en economische ontwikkeling leggen zoals het Ontwerp, maar het dorpse karakter voorop stellen. De samenleving pleit daarom voor geringe groei, geen hoogbouw en extra openbaar groen per woning. Met de wijken samen kijken wat waar mogelijk is voordat er gebouwd wordt. Met goede inpassing qua plek, hoogte, bouwstijl etc. Rekening houdend met plekken om elkaar te ontmoeten, de zichtlijnen van Dudok en het illusiële landschap als voorwaarden voor bouw.

Dan wordt het dorpse karakter recht gedaan.

4. Meer openbaar groen

Meer openbaar groen is een duidelijke wens van de Hilversumse samenleving lezen we in het Ontwerp. Met 50 m² openbaar groen per woning ten opzichte van het landelijk gemiddelde van 81 m², blijft Hilversum ver achter. Ook in het Programma Groen

Hilversum 2040 stelt de gemeente dit vast. Toch wordt hier nergens een streefcijfer aan verbonden.

Om richting te geven aan de uitdrukkelijke wens van de Hilversumse samenleving, verzoekt HOP2040 om op te nemen in de Omgevingsvisie dat er in 2040 25 m² extra openbaar groen per woning beschikbaar is. Dit is ook in lijn met de wens van de Hilversumse samenleving voor het behoud van het dorpse karakter/ tuinstad en helpt om de gevolgen van de klimaatverandering op te vangen. Daarnaast wordt daarmee ontmoeten meer gefaciliteerd en zal de recreatiedruk op omliggende natuur verminderen.

In aanvulling hierop verzoekt HOP2040 om de in het Stadsgesprek van 9 maart 2023 door de gemeente gedane uitspraak dat het vliegveld niet bebouwd gaat worden, in verband met o.a. bescherming van natuur, expliciet te vermelden in de Omgevingsvisie 2040. Dat biedt concreet koers voor de keuze tot natuurbescherming, verbetering van biodiversiteit, klimaatadaptie et cetera. Leg in de Omgevingsvisie 2040 vast wat uzelf aan de samenleving (toe)gezegd hebt.

5. Geringe groei

Het Ontwerp gaat uit van een stevige groei van economische activiteiten en bevolking in Hilversum. Dit heeft grote gevolgen voor de inrichting van Hilversum in verband met het toch al grote gebrek aan ruimte.

Het is echter niet in overeenstemming met de participatieopbrengst, waar de uitkomst spreekt over een "geringe" groei. Alleen dan kan Hilversum leefbaar blijven.

HOP2040 verzoekt u daarom in de Omgevingsvisie 2040 concrete en toetsbare normen op te nemen met betrekking tot:

- het aantal te bouwen woningen tot aan 2040 te stellen op 3.000; dat sluit aan bij de in het Ontwerp zelf opgenomen groeioprognose van 2.910 huishoudens meer tot 2040 en kan gezien worden als de gewenste geringe groei;
- hoogbouw: maximaal 5 bouwlagen oftewel boomhoogte (20 meter);
- meer openbaar groen: 25 m² extra openbaar groen per woning in 2040;
- behoud van het illusiële landschap: geen hoge bebouwing in Hilversum, zeker niet aan de randen;
- grenzen stellen aan de groei van bedrijfsterreinen, om ruimte te houden voor openbaar groen, sport en ontspanning binnen de stadsgrenzen.

Geringe groei in combinatie met bouw tot maximaal 5 woonlagen en extra openbaar groen is essentieel voor het behoud van het dorpse karakter / tuinstad. Pas daar de lopende en toekomstige (bouw)plannen op aan.

6. Behoud van het illusiële landschap

Om het illusiële landschap te behouden is het zaak om geen hoogbouw te plegen in Hilversum. Daarom moeten de bouwhoogten uit de Structuurvisie 2030 losgelaten

worden. De norm voor maximale bouwhoogten moet maximaal 5 bouwlagen (boomhoogte) zijn. Voorts moet worden opgenomen dat per wijk/gebied in overleg met de inwoners van de wijk/het gebied bepaald moet worden of en zo ja waar deze bouwhoogte gerealiseerd kan worden. Deze maximale bouwhoogte moet passen in de wijk/het gebied en moet voldoende afstand tot bestaande bebouwing hebben.

Er moet ook worden opgenomen dat er aan de randen van Hilversum géén hoogbouw kan worden toegestaan. De wat hogere bouw zal in het centrum moeten worden geplaatst om het beeld illusiëlandschap te kunnen behouden. Dat moet ook de kwalitatieve overgang van stad naar platteland / natuur gaan borgen.

7. Geen hoogbouw

Mondelinge toelichtingen van het college op het Ontwerp (zoals tijdens het Stadsgesprek op 9 maart 2023) en de mondelinge wensen van veel fracties (zoals tijdens de raadsvergadering op 1 februari 2023) geven concreet aan dat 1 á 2 bouwlagen op de bestaande 2 of 3 bouwlagen bedoeld wordt met “hoogbouw” in de Omgevingsvisie 2040. Toch is dit niet vastgelegd in het Ontwerp.

Voormalig wethouder Voorink, verantwoordelijk voor het participatietraject en deze geheel inhoudelijk meegemaakt hebbend, heeft iedereen gehoord en alles overzien. Met die kennis en eigen ervaring heeft hij concluderend op 12 mei 2022 in het eerste Stadsgesprek aangegeven het volgende college en de volgende raad te adviseren om als maximale bouwhoogte 5 a 6 bouwlagen op te nemen in de Omgevingsvisie 2040. Dat zou recht doen aan de mening van de Hilversumse samenleving.

Echter, het Ontwerp geeft aan dat de gemeente de hoogtes in de Structuurvisie 2030 blijft aanhouden. Dit staat haaks op de participatieopbrengst welke aangeeft dat hoogbouw *niet* gewenst is mede om het dorpse karakter en het illusiëlandschap te behouden. En evenmin strookt het met hetgeen door het college en politieke fracties zelf nu aangegeven te bedoelen: 1 a 2 bouwlagen bovenop de bestaande 2 of 3 bouwlagen.

Om alle bovenstaande redenen meent HOP2040 dat concreet 5 bouwlagen (boomhoogte) als maximale bouwhoogte moet worden opgenomen in de Omgevingsvisie 2040.

Voorts meent HOP2040 dat in de Omgevingsvisie 2040 moet worden opgenomen dat per wijk/gebied in overleg met de inwoners van de wijk/het gebied bepaald moet worden of en zo ja waar deze bouwhoogte gerealiseerd kan worden. Deze maximale bouwhoogte moet passen in de wijk/het gebied en moet voldoende afstand tot bestaande bebouwing hebben. Er moeten concrete doelstellingen worden opgenomen op het gebied van het behoud van voldoende daglicht, privacy, rust en openbaar groen in de omgeving van hoogbouwprojecten.

Noot:

op pagina 76 van het Ontwerp staat: "Ook tijdens de participatie is 'hoogte' onderwerp vaak genoemd; soms als een risico of dreiging, soms als een kans om bijvoorbeeld ...." Dit is een onjuiste weergave (en past ook niet bij de participatieopbrengst). Correctie van 'soms als een risico ...' in 'meestal als een risico ...' doet recht aan de feiten.

8. Plaats voor mensen met een beperking

In het Ontwerp is onvoldoende aandacht voor mensen met een beperking. Op diverse beleidsvelden moeten, in afstemming met belangenorganisaties, concrete richtinggevende normen ontwikkeld worden waaraan Hilversum in 2040 moet voldoen om deze groep inwoners volwaardig aan de samenleving deel te kunnen laten nemen. Deze doelen moeten expliciet in de Omgevingsvisie worden opgenomen teneinde deze kwetsbare groep mee te kunnen laten (blijven) doen.

9. Meer ruimte voor de fiets

In het Ontwerp wordt uitgebreid aangegeven dat de fiets een veel belangrijker rol zal moeten gaan spelen in de vervoersmix binnen Hilversum. Het ontbreekt echter aan keuzes en concrete/toetsbare richtinggevende normen hoe dat gerealiseerd gaat worden. Ook de opbrengst van de participatie geeft aan dat er meer ruimte voor de fiets moet komen.

HOP2040 roept u dan ook op om in de Omgevingsvisie 2040 duidelijke en toetsbare uitspraken te doen over:

- het instellen van 30 km zones, waar / fasering in de tijd / herinrichting straten en wegen;
- het verbeteren van fietspaden en fietsroutes en inrichten van straten als fietsstraat (fiets heeft voorrang), waar / fasering in de tijd / herinrichting;
- geef op alle rotondes in heel Hilversum voorrang aan fietsers, het is nu verwarrend en onveilig omdat dit nog niet overal zo is;
- verbeteren van fietspaden en verlichting; de fietspaden die er al zijn worden niet voldoende onderhouden, de breedte voldoet niet meer aan het huidige gebruik (o.a. bakfietsen); neem een planning op;
- scheiden van langzaam en snel fietsverkeer, de ontwikkelingen met speed-pedelecs en allerlei nieuwe vormen van snelle e-bikes, groepen race-fietsers et cetera vereist een herziening van het weggebruik door tweewielers. Geef aan wat de gemeente binnen de gemeentelijke verordeningen en de herinrichting van wegen en straten hieraan wil gaan doen;
- er wordt gesproken over transferia aan de rand van de stad, waar automobilisten kunnen overstappen van de auto op de fiets. Daar horen behalve veel parkeerruimte voor auto's ook fietsenstallingen en oplaadpunten bij en dat aan alle windstreken van Hilversum. Die ruimte is niet aangegeven in het Ontwerp. Geef aan waar u die ruimte gaat vinden en geef ook duidelijk aan dat die voorzieningen voorrang krijgen op het aanleggen / uitbreiden van bedrijfsterrein / kantorenbouw;

- het parkeren van fietsen in de binnenstad is al heel lang een hoofdpijndossier in Hilversum. Het helpt niet om daar vaag over te blijven doen. Leg de ambitie vast om voldoende parkeerplaatsen voor fietsen te realiseren. Het gebruik van de fiets kan alleen een groot succes zijn als die geparkeerd kan worden op de plek waar men moet zijn. Bij bouw van een nieuwe bibliotheek hoort een (gratis) fietsenkelder. Als u de parkeernorm voor auto parkeren bij woningen wilt verlagen, dan moet u tegelijkertijd zorgen dat bij iedere locatie dat publiek trekt een verplicht aantal fietsplekken beschikbaar is.

SAMENVATTING EN OPROEP

HOP2040 constateert dat er in het ter inzage liggende Ontwerp Omgevingsvisie 2040 op nagenoeg alle beleidsvelden geen keuzes worden gemaakt, dan wel onvoldoende stevige keuzes, tegenstrijdige keuzes of keuzes die niet conform de participatieopbrengst zijn. En dientengevolge zijn te weinig concrete toetsbare normen/doelen opgenomen.

Daarmee geeft dit Ontwerp géén sturing richting de gewenste identiteit van Hilversum in 2040 op basis van de eensgezinde samenleving brede participatieopbrengst.

Het Ontwerp is géén visie.

De participatieopbrengst en PlanMER worden genegeerd.

De inwoners voelen zich niet gehoord en herkennen zich niet in de Ontwerp Omgevingsvisie 2040.

Geen keuzes maken, doorschuiven naar de toekomst en zonder kaders Gebiedsagenda's willen opstellen betekent dat gemeentelijke keuzes alle kanten op zullen gaan, geen integraal samenhangend beleid mogelijk is en dat noch de raad noch de samenleving kan toetsen of de door de gemeente gemaakte keuzes bijdragen aan de ontwikkeling van de op basis van de participatieopbrengst gestelde gewenste identiteit van Hilversum op de langere termijn 2040.

Ergo: een lokale Hilversumse crisis vanwege chaos en onvrede over onomkeerbare besluiten dreigt. Door niet te kiezen voor ontwikkelingen die de samenleving wenst, zal weerstand groeien met als mogelijk gevolg een toename van het aantal procedures tegen de gemeentelijke planvormingen.

HOP2040 verzoekt de raad met klem om het college opdracht te geven tot herschrijven van de Ontwerp Omgevingsvisie 2040 tot een echte integrale visie op basis van de participatieopbrengst, inclusief toetsbare concrete doelen, en dat de herschreven visie een eigen inspraakprocedure ingaat.

HOP2040 is een partner geweest in het proces van participatie en het is nu aan de raad om zichtbaar te maken dat dit "nieuwe samenwerken" tussen overheid en samenleving (ook) voor de samenleving concrete resultaten oplevert.

HOP2040 ziet uit naar een goede Omgevingsvisie 2040 op basis van de representatieve samenleving brede participatieopbrengst!

Met vriendelijke groet,

namens HOP2040

kerngroep

Meije Gildemacher, Rob Heuser en Nancy Koster

14 april 2023, Hilversum

<https://hop2040.nl/>
info@hop2040.nl

NOOT:

Het eensgezinde geluid “deze ‘visie’ is géén visie!” van zowel de sprekers tijdens het Stadsgesprek op 9 maart 2023 als de vele ingediende zienswijzen mag en kan niet genegeerd worden door college en raad.